

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

4. Aquarum vitia, si non vtilia, saltem emendabilia esse.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45686

III. Aft aliter Sancti fuprà laudati, aliter ratio recta, cui omnia opera Domini, vti funt, ita effe recta videntur. Vt ergo de querelis illorum cognofcamus, ad tria capita poffunt reuocari: *ad offenfionem fanitatis, ad inundationes & diluvia; ad naufragia & fuffocationes.* Ad primum quod attinet, communis ea cauffa eft, cum omnibus creaturis: nulla non nocet incautis. Certè de potu fi fit fermo, plures nimio vino, quàm nimia aqua potanda, valetudinem amiferunt. Et quid tandem eft, quod abufu non poffit fieri perniciofum? Ipfe fol quofdam, fixis oculis, eius ardentiffimam lucem intuentes excaecauit. Quid mirum eft, fi & aqua imprudentibus obfint? Habent oculos, quibus paludem pigram ac putrefcentes aquas, à fonte pellucido, difcernant; ; cur ijs non vtuntur? cur canum inftar, obuia quæq; lambunt? immò cur non canis inftar, è Nilo bibentis, pericula cauent? ideò ratio eis data eft, vt ea bonum à malo difcernant; ideò mala bonis, noxia vtilibus permixta, vt homines fe difcernere poffe, oftendant. Cur obuijs vtuntur, quafi oculis & ratione carerent? Cur illis ferino impetu vtentibus res ad alium vsum factæ non obeffent; qui etiam falubria in pernitiè vertunt? Itaq; bonis quidam aquis offendunt fanitatem; fed fua culpa; fua intemperantia: cur, Thracum more, claufis oculis, vno ductu, vno fpiritu amphoras vacuant, & vel vaccam amytide vincunt? quafi tota velint flumina epotare? Sunt, multis in locis aqua infalubres? cur homines ibi habitant, vbi fedes eft ranarum & ferpentum? Cur non aliò commigrant, vbi faliant puri latices? vbi riui fluunt lacte dulciores? Argi, ob aridam terram, fontibus carent, puteis abundant. Quod hominum industria, in vno, id natura, in alio loco compenfatur, immo & alio tempore. Eft oppidum Lufitania, *Villam nouam* vocant, ibi, cum aliæ aqua deficiunt, fons oritur, Cal. Maijs, & ad Cal. vsq; Nouembres aquas Villanouanis abunde diffundit: poftea verò occultatur, latetq; hieme tota, & ad ftatum tempus, hoc eft, ad Cal. Maias renafcitur, atq; incolas reuifit. Has vices temporum & locorum feruat natura, quæ varietate delectat: nec vult omnes vbiq; habitare.

Strabo. lib. 8.

Maringus l. j.
de reb. Hispã.

IV.

Quin etiam infalubritas nonnullarum aquarum duplici modo penfatur. Nam primò, fi non funt ad potum idoneæ, funt tamen idoneæ ad alios vſus medicinæ, rerumue aliarum. Secundò poffunt

possunt etiam aptæ fieri ad bibendum. Egressi Israëlita de mari rubro venerunt in Mara, nec poterant bibere aquas de Mara, eò quòd essent amara: unde congruum loco nomen imposuit (Moyse) vocans illum Mara, id est, amaritudinem. Et murmuravit populus contra Moysem, dicens: Quid bibemus? At ille clamavit ad Dominum, qui ostendit ei lignum: quòd cum misisset in aquas, in dulcedinem versa sunt. Hoc lignum itaque, & aquarum amaritudinem sustulit, & animorum; docuitque, esse in cælis, qui aquas possit tēperare, & verò etiam velit, si homines eas à Deo exorare non dedignantur; aut, si Sanctos inuocent, quorum ope beneficia eiuscemodi impetrantur. Equidem sicut quidam homines morbis, ita vitijs suis quædam aquæ afficiuntur, vt in eis gloria DEI manifestetur. Quod, circa annū 1615. prope Nerishemium, in Sueuia cōtigit, vbi itidem, ad Moyse exemplum, in fontem injectum lignum, aquis ingens nomen & accursum fecit. Depositæ sunt in illis aquis multæ infirmitates. Fons Vdalricianus vocabatur. Eo abluebant alij corporis mala, alij vires bibendo restaurabant. Et confluerant illuc ipsi heterodoxi, vt Sancti beneficio fruerentur. Ad Iericho cum venisset Elifaus, dixerunt viri ciuitatis ad Elifaum: Ecce habitatio ciuitatis huius optima est, sicut tu ipse, Domine, perspicias: sed aqua pessima sunt, & terra sterilis. At ille ait: Afferte mihi vas nouum, & mittite in illud sal. Quod cum attulissent, egressus ad fontem aquarum, misit in illum sal, & ait: Hac dicit Dominus: Sanauit aquas has, & non erit ultra in eis mors, neque sterilitas. Sanata sunt ergo aqua, vsque in diem hanc, iuxta verbum Elifai, quòd locutus est. De hac re ita scribit Iosephus: Ad urbem Iericho largissimus fons est, rigandisq; aruis vberimus, iuxta veterem scaturiens ciuitatem: quam IESVS Nane filius, Hebræorum ductor, primam, in Chananaeorum terra bello possederat. Hunc fontem aliquando ferunt, non solum terra atq; lignorum fructus, sed etiam feminarum partum obtundere solitum, cunctaq; pariter morbo ac peste corrumpere. Postea verò mansuuisse, contraq; saluberrimum ac feracissimum esse factum ab Eliseo Propheta, qui Helia notus fuerat, atq; successerat. Receptus enim hospitio, ab Hierichuntinis habitatoribus, quòd humaniores eos expertus erat, ipsos, & omnem illam regionem perpetua gratia remuneratus est; progressusque ad fontem, lagenam fictilem, nouam salis plenam in profluentem aquam misit, iuxta deinde ad calum dexteram

Exod. 15. 23.

4. Reg. 2. 19.

Ioseph. lib. 5. bell. Iud. c. 4.

ram tendens, fontique immergens blanda libamina, ipsum quidem precabatur: ut fluentia leniret, ac dulciores aquarum venas aperiret: Deum vero, ut fecundioribus auris flumina temperaret, orabat: tamque ubertatem fructuum, quam successionem proles daret indigenis; nec eos genitrix filiorum aqua deficeret, quoad iusti manerent. Ad has preces, ex disciplina, manibus quoque multa operatus, fontem immutavit: Et qui antea causa erat his orbitatis, ac famis, idem victus ac fecunditatis auctor est effectus. Denique, rigationis eius tanta potentia est, ut si attigerit modo terram, sapidior sit, aquis diu perseverantibus. Unde eo, quae largius utuntur, exiguum emolumentum habent, quae vero parcius, plurimum. Amplius tamen, quam ceteri fontes spacium rigat; Et septuaginta quidem stadijs longam, viginti autem latam planiciem permeat. Hæc Iosephus. Quibus docet, suos quidem etiam aquis morbos aut vitia esse; sed posse sanari; & vel idcirco esse exitiosas, ut Deus manifestet, quam utiles sint Rebus publicis serui sui, quamque salutare; ut qui ex illis exitia tollant; tollerent etiam murmurationes, si doceri se sinerent murmuratores. Quos, vel solo naturæ ductu,

Plotin. lib. 3.
enocad. 2.
cap. 18.

instruit Plotinus, qui de Mundi defectibus loquens ait: *Fortè etiã, quia nisi hæc essent, imperfectum foret & totum. Plurima namque malorum, vel cuncta potius, quandam toti præstant utilitatem; quemadmodum venenosa, quamvis plurimorum usus & ratio lateat. Iam verò prænitatem quoque ipsam multa constat utilia continere, multaque reddere pulchra, pulchritudinis artificiosa more; suscitatur sæpe homines ad prudentiam, neque securiori licentia torpere permittit.*

V.

Altera, contra aquas, querela, inundationes, diluvia, populationes, & laxata fluminibus marique ipsi freena accusat. His enim

Ouid. lib. 1.
Metamorph.

*Sternuntur segetes, & deplorata colonis
Vota jacent, longique perit labor irritus anni.
Expatinata ruunt, per apertos flumina campos,
Cumque satis arbuscula simul, pecudesque, virosque,
Teftaque, cumque suis rapiunt penetralia sacris.
Siqua domus mansit, potuitque resistere tanto
Indiecta malo, culmen tamen altior huius
Vnda tegit, pressaque latent sub gurgite turres.*

Hæc inundationis facies, pro impatientibus videtur perorare. Quæ tamen si oculis æquioribus aspiciatur, Dei causam agit. Ex inunda-